

c10=535032

12-3-17

1-3-66

F-57

DISSERTATIO MEDICA,

DE

BENZOË,

QVAM
VENIA EXP. ORD. MED. UPS.

PRÆSIDE

CAROL. PET. THUNBERG,

EQUITE AURAT. REG. ORD. DE VASA,
MEDIC. DOCT. PROFESS. MED. ET BOTAN. REG. ET ORD., ACAD. CÆSAR.
NAT. CURIOS. REG. SCIENT. LONDINENS. HOLMIENS. SOCIET. SCIENT. UPSAL.
PHILADELPH. PATR. HOLM. BEROL. NAT. SCRUT. HAFNIENS. HIST. NAT. LUNDENS.
HARLEM. AMSTELD. ZELAND. NIDOSIENS. HALENS. NAT. SCRUT. LINN. LONDIN.
MEDIC. EDIMBURG. ET NAT. STUDIOS. IBID. MEMBRO; NEC NON ACAD. SCIENT. PARIS.
MONSPELIENS. AGRICULT. PARIS. MEDIC. LONDIN. FLORENTIN. ET BATAVIN.
IND. OR. CORRESPOND.

PRO GRADU DOCTORIS
MODESTE SUBJICIT

Tomas Nicol. Albl

Stipend. Piper. Helsingus,

IN AUDIT. BOTANIC. D. 22 MAJI 1793.

HORIS A. ET P. MERIDIEM SOLITIS

UPSALIAE,
LITTERIS VIDUÆ DIRECT. JOH. EDMAN.

COMMINISTERN

UTI ARERÅ OCH UNDERSVIKS FÖRSAMLINGAR,

HERR PETER AHL,

SAMT

FRU ELLISABETTL AHL,
FÖDD GRÖNLUND,

MI NE HULDASTE FÖRÅLDRAR!

EDER öma vård och omsorg har jag at tacka för danandet af min barndom; EDER oafbrutna kärlek, och upmuntran hafva verkat fortsättningen af mina Studier. Om jag äger en känsla, som kan ömma för lidande likar, och vara verksam til deras hjelp, så är det af EDER, jag både ärft och insupit den samma. Åt hvem skulle jag då håldre offra Desa Blad? Emottagen dem som et prof af den vördnad och kärlek, hvarmed jag upphörligt framhärdar

EDER

lydigste son

JONAS NICLAS AHL.

DE BENZOË.

Tanta fuit diu, & quod dolendum, adhuc exstat incertitudo, unde desumantur quædam in Pharmacopolia nostra introductæ materiæ, usui inservientes salutifero, ut a longo retro tempore pluribus harum usi fuerint medici, veram earum originem & quandoque Patriam licet omnino ignorantes. Hæc facta fuerunt in primis succorum vegetabilium; sic incerti adhuc sunt originis *Ammoniacum*, *Cavanna*, *Myrrha*, *Bdellium*, *Sagapenum*, *Copal*, cet. & dubii pleraque *Myrobalani* species, *Agallochum* atque aliæ. Hæc inter relata merito fuit resina *Benzoës*, quam nonnulli, a) a *Crotonis* quædam specie, *benzoë* dicta desumi, sibi, licet falso persuaserunt, alii cum Illustri *Schrebero*, b) a *Terminalia benzoïna* exstillari crediderunt, alii demum a *Lauri* specie, cui *benzoë* nomen est, ortam venditarunt.

Operæ vero indefessæ & sagacitati Cel. DRYANDRI, popularis honoratissimi & Bibliothecarii Societ. Reg. Scient.

A 2

Lon.

---

a) Linn. Mant. p. 297 — Berg. Mat. med. p. 760.

b) Mater. Med. Linn. p. 265.

Londinens. debemus, quod certo jam sciamus, *Styracis* esse novam speciem, quæ hanc profert resinam. Suspiciatur qui-
dem fuit Nobilis RADERMACHER, in Act. Societ. Batav. Tom.
3. p. 44. diversam esse Benzoinam arborem a *Lauro Benzoë*
LINNÆI; sed rem ad liquidum non perduxit. Illustr. vero
Botanicus Dr DRYANDER, in Transaction. Anglic. vol. 77.
edidit *Description of the Benjamin Tree of Sumatra*, ap-
pellavitque ignotam antea hanc arborem, *Styracem ben-
zoë*: foliis oblongis acuminatis subtus tomentosis, race-
mis compositis longitudine foliorum; adjuncto simul ico-
ne rami floriferi. Hinc inde liquer, summam esse hu-
jus resinæ odoriferæ affinitatem cum *Storace calamita*.
Crescit hæc arbor in Insulis Java & Borneo, in regno
Siam, inque Sumatra in primis, ubi etiam cultura pro-
pagatur & adaugetur.

Arbor grandis ligno cinereo-rufescente, per fissuras
corticis rufofuscens resinam fragilem rubescentem, gra-
nis interdum immixtis pellucidis, exstillaat, ut ex fructis
a Cel. Præside allatis videre licet.

Resina ipsa in Pharmacopoliis nostris occurrit rubro
fuscæ, & quandoque, dum purior, subpellucida, fragi-
lis, graveolens, odore aliquantum grato, sapore dulci.
Igne facile liquefit, spumescit & svaviter irritante odo-
re fumat, accenditur & flagrat. *Aqua* parum, non omni-
no, solubilis, odorem balsamicum saporemque gratum
illi communicat, destillata, illam limpidam, odoram ma-
gisque sapidam reddit. *Spiritu* vini autem soluta, tinctu-
ram reddit luteo-rubicundam, quæ, aqua frigida mixta,
laetescit & *Lac Virginis* audit. *Sublimatione* sal surgit,
quem primo excipit oleum empyreumaticum tenue & fla-
vicans, deinde massa butyracea sale imbuta. Hæcce
massa, *Flores Benzoës* dicta, seu *Sal Benzoës essentialis*,
cry-

crystallos format tenues, leves, prismaticas, quæ purificate albissimæ evadunt.

Inter resinas, Benzoë, ob salem acidum, quem continet, insignem occupat locum; in certis balsamis nativis, *Tolutano scilicet & Peruviano*, in *Storace*, in *Epidendri vanillæ siliquis*, in *oleis æthereis* crystallos ponentibus, ut in *olio præsertim Petroselino*, salem ejusmodi repertum affirmatur; quid? quod, in *lacte & urina* hocce acidum continetur; nullibi autem magis purum & abundans quam in *Asfa dulci* seu resina benzoës. Ex hac resina, variis modis chemice tractata, acidum Benzoës secernitur, vel sublimatione, ut olim in usu fuit, vel satius solutione & coctione cum aqua calcis, præcipitando cum acido salis, ut nunc temporis præparandi modus in Pharmacopœa, experimentis convenienter Scheeleianis, præscribitur. Hicce præparandi modus sine dubio aliis etiam præferri debet, cum e quacumque resinæ libra, XII ad XIV drachmæ acidi puri obtineantur.

Proprietates communes huic acido sunt cum omnibus aliis acidis, ut, commutandi succi Heliotropii colorem, cum creta effervescendi & sic porro, possidet tamen proprios, ab aliorum acidorum differentes characteres; sunt illi qui sequuntur:

1:o Odorem resinæ benzoës & saporem magis dulcem quam ingrate acidum prodit.

2:o Aqua tam difficile solvit, ut 24 partes aquæ fervidæ & 500 partes frigidæ, ad solvendam unam tantum partem requirantur.

3:o Solutione in aqua facta & evaporatione, crystal-

stallos ponit prismaticas & tenues, qnæ, chemice, cum alkali, terris & metallis junctæ, differentes porrigit sales.

4:o Spiritu vini facilius quam aqua solvit, & accedente acido salis, *Aetherem* præbet *benzoinum*.

5:o Igne aperto accenditur hic sal, flagrat, odorem spargit gratum & totus quantus avolat; sed vasis clausis sublimando crystallisatur, nomine *Florum benzœs*, sine residuo quodam carbonaceo.

6:o In acido nitri coctum, acidum benzœs odorem spargit odori amygdali amari simillimum. In liquidum jam abit; sed in acetum non mutatur, nec præbet se esse compositum ex acido tartari, phosphori & materia carbonacea; sed si ita eset, hoc tamen nihil impedit, quominus sal benzœs sit acidum sui generis & pars resinæ constitutiva; ad cetera ejudem principia quod attinet, eadem fere sunt ac in aliis resinis, quum destillando eadem dent producta.

Vires hujus resinæ, ut antiquorum retineamus loquendi rationem, nervinæ sunt, balsamicæ & expectorantes; flores autem acidi, oleo resinæ simul imprægnati, in primis stimulantes evadunt & resolventes.

Usus hujus remedii internus rarius est; externus vero magis frequens occurrit *Externe* ad omnia facile suffumigia, quandoque in Templis ad gratum excitandum odorem; in Nosocomiis ad corrigendum aërem, in quo casu, fumus resinæ hujus acidus, præ aliis suffumigiis sese commendat & odore grato, & alkalinos putridosque vapores saturando, aërem reddit puriorem; ad fuganda infesta; & in morboris c) quibusdam adfectionibus externis re-

---

c) Monros Works p. 577 in Pneumatocele fumus pauno laneo exceptus & applicatus laudatur.

recipitur. Unguentis interdum, grati odoris conciliandi gratia addi solet. *Lac virginis*, usu cosmetico & in rubore faciei, non tam raro adhibetur, nitorem ac molilitiem cuti concilians, uti & eodem Scopo Tinctura Würtembergensium. Sternutationem excitant flores benzoiani, vel odorati, vel si saccharo triti atque aqua solutis naribus excipientur. — *Interne* in morbis pectoris laudatur variis sub formis. In affectionibus pectoris sine febre antiquitus fuit commendata, ut in tussi inveterata, asthmate, obstructionibus pulmonum, etiam in pituitosa humorum diathesi & hysteria, non sine fructu, Flores prescribunt Medici; nec non in vitiis pectoris chronicis Essentia Simplex propinata fuit.

Flores benzoës plerumque a gr. III. ad XV prescribi solent, vel forma pulveris admixto saccharo, vel vitello ovi aliove liquido soluti.

Essentia Simplex a gtt. X. ad XX.

Compositiones varias ingreditur Benzoë, quarum præcipuae nominari merentur:

Balsamum traumaticum. Edinb. & Lond.

Pilulæ pectorales. Edinb.

Elixir paregoricum. Lond. & Svec.

Massa pro fornace. Würtemb.

TILL HERR LICENTIATEN.

Förtjenstens Söner någon gång
ur mörkret, segrande, sig höja:
och gå i den *Triumph* de röja,
at kalla Skalden och en Sång.

Min Vän! at Dig en sådan gifva,
jag ej mitt hjerta fråga vill —
Det skulle svara *ja* dertill;
men *Snillet* helt förvånadt blifva.

Den flock en lindrad plåga kånt,
ett lof Dig ger, som ej misstänkes:
det Rökverk, som af Skalden skänkes
är oftast utaf tvåget tändt,

Behof och brist, som ofta leda
till stora straff för större brott,
hos Dig sin rätta styrsel fätt
at mod och seger Dig bereda.

Glads! at på grafvers brådd en Far
välsignad ser den bön Han gjutit!
Hvad i en vårdig Son Han njutit,
at Dig Försynen en gång spar.

— n — - - - m.

